

С. 2-3

НАЙБАГАТШІ МЕРИ МІСТ ОДЕЩИНИ

У НОМЕРІ:

С. 10-11

"ОСТАП ЗАГИНУВ, АЛЕ ВІН ПРОДОВЖИТЬ РЯТУВАТИ ІНШИХ"
ІНТЕРВ'Ю З БАТЬКАМИ КУЛЕМЕТНИКА БРИГАДИ "МАГУРА"

С. 8

НА ОДЕЩИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ
КОМПЛЕКСНЕ БЕЗПЕКОВЕ НАВЧАННЯ
ВІД ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ ПРАВОСУДДЯ

С. 4-5

ЩО ЗАДЕКЛАРУВАЛИ
ДЕПУТАТИ ОДЕСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ

МЕРИ ТА ЇХНІ СТАТКИ: ЩО ЗАДЕКЛАРУВАЛИ ОЧІЛЬНИКИ МІСТ ОДЕЩИНИ

У беззастережний термін подання декларацій чиновників за 2023 рік. Центр публічних розслідувань проаналізував торішні статки голів райцентрів та міст Одещини з понад 30 тисячами населення. Це очільник Білгород-Дністровського Віталій Граждан, Южного - Володимир Новацький, Роздільної - Валерій Шовкалюк, Березівки - Валерій Григораш, Ізмаїла - Андрій Абрамченко, Чорноморська - Василь Гуляєв, Болграда - Сергій Димитрій, Подільська - Олег Албанський, Одеси - Геннадій Труханов.

ЗАРПЛАТА, ОРЕНДА, БІЗНЕС

Найбільше доходів торік отримав мер Чорноморська **Василь Гуляєв** - понад 2 мільйони гривень. З них 1,3 мільйона склав спадок. Решта - заробітна плата та пенсія.

Віталій Граждан з Білгород-Дністровського заробив у 2023 році 1,1 мільйона гривень. До того ж отримав 535 тисяч гривень від продажу майна, яке дісталось йому у спадщину.

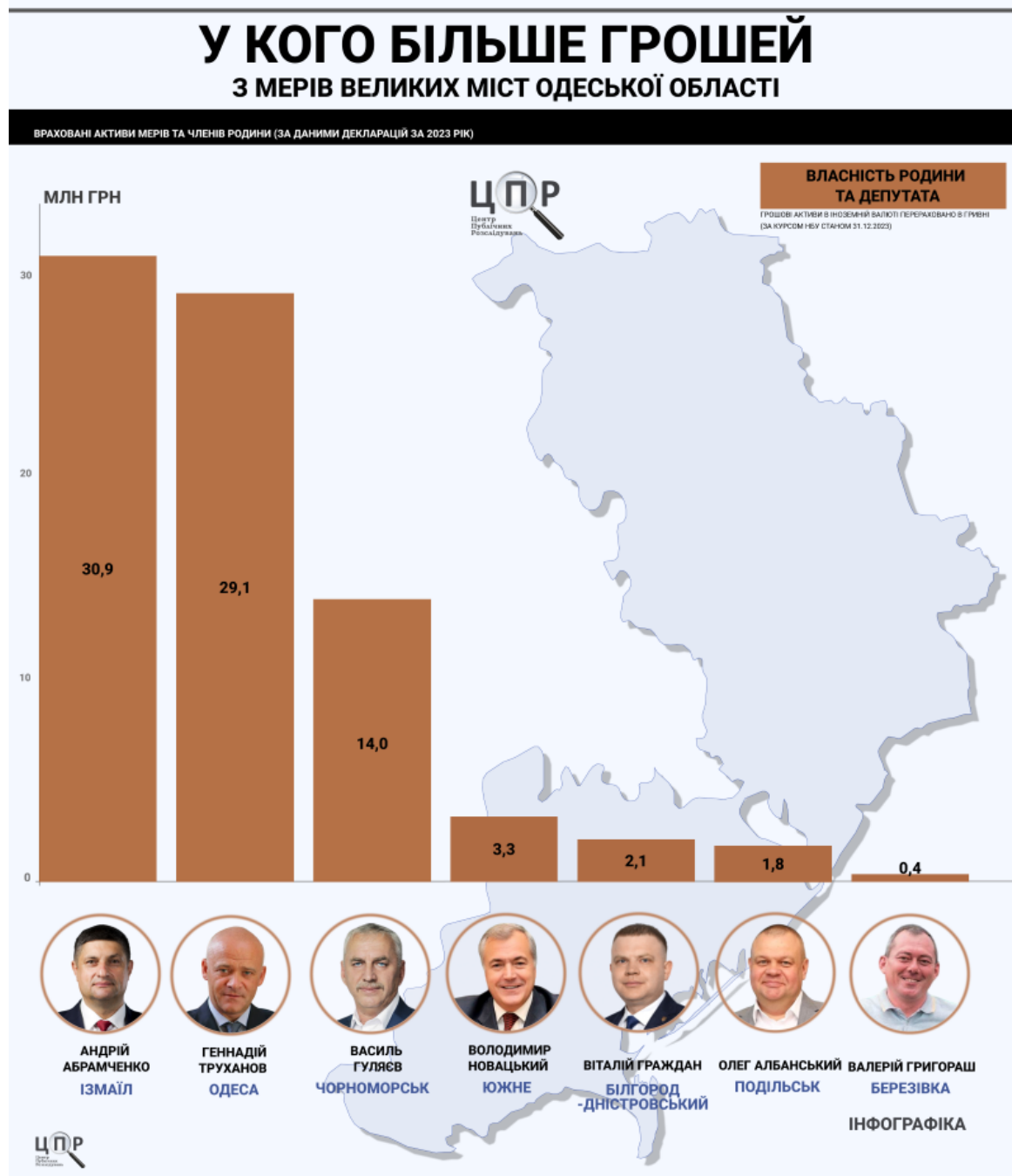
Дохід мера Южного **Володимира Новацького** торік склав понад один мільйон гривень, з яких 782 тисячі - заробітна плата, 220 тисяч - пенсія та 23 тисячі - проценти.

Валерій Григораш та **Валерій Шовкалюк**, мери Березівки та Роздільної, заробили торік майже однаково - 866 тисяч гривень та 836 тисяч гривень відповідно. В Григораша 740 тисяч склали зарплата й 126 тисяч - пенсія. Шовкалюк отримав 679 тисяч заробітної плати та 137 тисяч пенсії. Плюс в нього був дохід від надання майна в оренду - 15 тисяч гривень й 3 тисячі виплат від профспілки.

Мер Одеси **Геннадій Труханов** цього разу не пасе задніх й своє місце ділить з мером Ізмаїла **Андрієм Абрамченком**. Адже їхній дохід торік був майже однаковий - 681 тисяча гривень у Труханова та 669 тисяч в Абрамченка. При тому, що заробітна плата в очільника Одеси майже втричі менше за заробітну плату ізмаїльського мера. 669 тисяч проти 293.

Знову не впасти на останню сходинку мерського рейтингу Труханову допоміг дохід від надання майна в оренду у 388 тисяч гривень.

Сергій Димитрій з Болграда та **Олег Албанський** з Подільська заробили торік 521 тисячу гривень та 501 тисячу гривень відповідно. Основне джерело

їхнього доходу - заробітна плата. В Димитрієва 521 тисяча гривень й 439 тисяч в Албанського.

БАГАТІ РОДИЧІ Є НЕ У ВСІХ

Проте не всі мери живуть на одну зарплату. Адже є члени їхніх родин, які (принаймні деякі з них) мають непогані доходи.

Наприклад, дружина **Андрія Абрамченка**, яка займається підприємництвом, торік заробила 7,7 мільйона гривень. Тож загальний дохід подружжя склав 8,4 мільйона гривень.

Подружжя **Гуляєвих** заробляє майже однаково. Жінка торік отримала 2,8 мільйона гривень від підприємництва. Тож на двох у них вийшло 4,9 мільйона.

У родині ж **Албанських** першу скрипку по доходах грає дружина мера Олега Албанського. У 2023 році жінка отримала 2,8 мільйона доходу від підприємницької діяльності. Загальний дохід подружжя склав 3,3 мільйона гривень.

Дружина **Валерія Шовкалюка** заробила торік 528 тисяч гривень, а **Володимира Новацького** - 100 тисяч.

Мати **Геннадія Труханова** у 2023 році отримала 74 тисячі гривень, а дружина **Валерія Григораша** - 24 тисячі.

У родині **Граждан** заробляє лише чоловік Віталій Граждан, а мер **Сергій Димитрій** членів родини не вказав.

МІЛЬЙОННІ ЗАОЩАДЖЕННЯ ТАКОЖ МАЮТЬ НЕ УСІ

З найзаощадливіших мерів нашого рейтингу **Андрій Абрамченко** та **Геннадій Труханов**. При чому, що в першій, що в другій родині найбільше накопили не мери, а члени їхніх родин. В Абрамченка це дружина - з 20,4 мільйона, а в Труханова мати - з 19,8 мільйона. В мерів 10,5 мільйона та 8,3 мільйона відповідно.

У **Гуляєвих** все майже порівну: 7,1 мільйона в дружини, 6,9 мільйона - в мера.

Володимир Новацький накопичив 2,7 мільйона гривень. У його дружини 617 тисяч.

У **Віталія Граждана** заощаджено 1,8 мільйона гривень, а в його дружини - 379 тисяч.

Дружини **Олега Албанського** та **Валерія Григораша** збережень не мають. Самі мери накопили 1,8 мільйона гривень та 400 тисяч відповідно.

КВАРТИРИ, БУДИНКИ, ДАЧІ

З житлом у мерів проблем немає - деякі мають по декілька квартир та будинків. У **Василя Гуляєва** дві квартири в Чорноморську, там же є квартира його дружини. Плюс жінка володіє будинком у селі під Одесою. Тож на двох у них 481 квадратний метр житла.

Декілька квартир та будинків загальною площею у 411 квадратів має й **Віталій Граждан**. У нього квартира та будинок в Білгород-Дністровському та дача в Шабо.

Трохи менше квадратних метрів житла в **Олега Албанського** - 398. Мер має будинок в Куяльнику та квартиру в Подільську, в дружини квартира в Одесі.

У **Геннадія Труханова** у співвласності з матір'ю будинок в Одесі загальною площею 252,4 квадратного метра. Мер має частку у 29 відсотків. Проте в одеського мера ще є квартира у 131,8 квадрата.

Андрій Абрамченко володіє квартирою в Ізмаїлі, його дружина там же володіє будинком та 30 відсотками квартири у Рені. Тож загалом подружжя Абрамченків має у власності 313 квадратних метрів житла.

Подружжя **Новацьких** має 269 квадратних метрів житлової нерухомості. У мера є квартира в Южному, а в дружини дача під Одесою.

У власності **Валерія Григораша** два будинки: один у Березівці, один в селі Златоустове. Загальна площа житла 169 квадратів.

У **Сергія Дмитрієва** будинок в Болграді на 131 квадратний метр.

Валерій Шовкалюк власного житла не має. Будинком у 105 квадратів у селі Нові Чобручі володіє дружина мера.

ЗЕМЛЯ, ЗЕМЛЯ, ЗЕМЛЯ

Землевласниками є 8 з 9 мерів нашого рейтингу. Найбільше землі у **Валерія Шовкалюка**. Точніше в його дружини. Жінка має понад 15 гектарів землі в селі Шевченкове Роздільнянської громади. Й 4 гектари в самого мера. Його ділянка розташована у селі Старостине.

В інших мерів землі набагато менше. Так, у матері **Геннадія Труханова** 2,69 гектара в селі Піщанка Вінницької області й на двох з мером 0,06 гектара землі в Одесі.

Родина **Гуляєвих** має 7 ділянок в селі Молодіжне під Одесою - 2 в мера, 5 в дружини - на загальну площу 1,8 гектара.

У власності **Григораша** дві ділянки в селі Златоустове площею 0,4 гектара.

В **Андрія Абрамченка** та **Віталія Граждана** по 0,2 гектара землі, а в **Олега Албанського** - 0,1 гектара землі.

Сергій Дмитрієв землі не має.

КРАМНИЦІ, СКЛАДИ, ТА ТОРГОВЕЛЬНІ ПАВІЛЬЙОНИ

Приміщеннями під бізнес володіють лише три родини.

Найбільше нежитлової нерухомості в **Албанських** - 8 389 квадратних метрів. Дружина мера володіє складом та приміщеннями загальною площею в 6 968 квадратних метрів, а в **Олега Албанського** - приміщень на 1 421 квадратний метр.

Дружина мера **Андрія Абрамченка** має кілька крамниць, а в самого чиновника торговельний павільйон. Загалом в них приміщень на 708 квадратних метрів.

Ще два приміщення на 214 квадратів має у **Чорноморську Василь Гуляєв**.

АВТІВКИ, ВАНТАЖІВКИ, ПРИЧЕПИ

Щодо транспортних засобів, то тут беззаперечним лідером є подружжя **Албанських**. Мер на двох із дружиною має 56 транспортних засобів: 30 у дружини й 26 у мера. Загалом у родині 46 вантажівок, 2 легкові автівки, екскаватор-навантажувач, кранова установка, мопед, 2 причепа 3 напівпричепа.

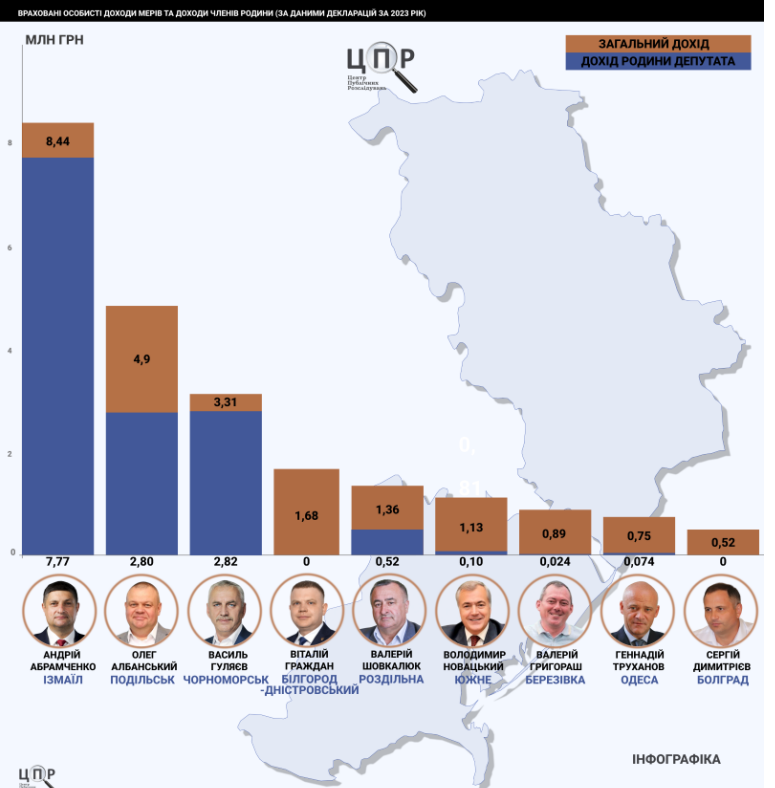
В **Абрамченків**, точніше у дружини мера, 5 автівок. У **Гуляєвих** три: дві у мера й одна у дружини. **Димітрієв** має дві автівки, а **Шовкалюк** одну.

Труханов, Новацький, Григораш, Граждан транспортних засобів не мають.

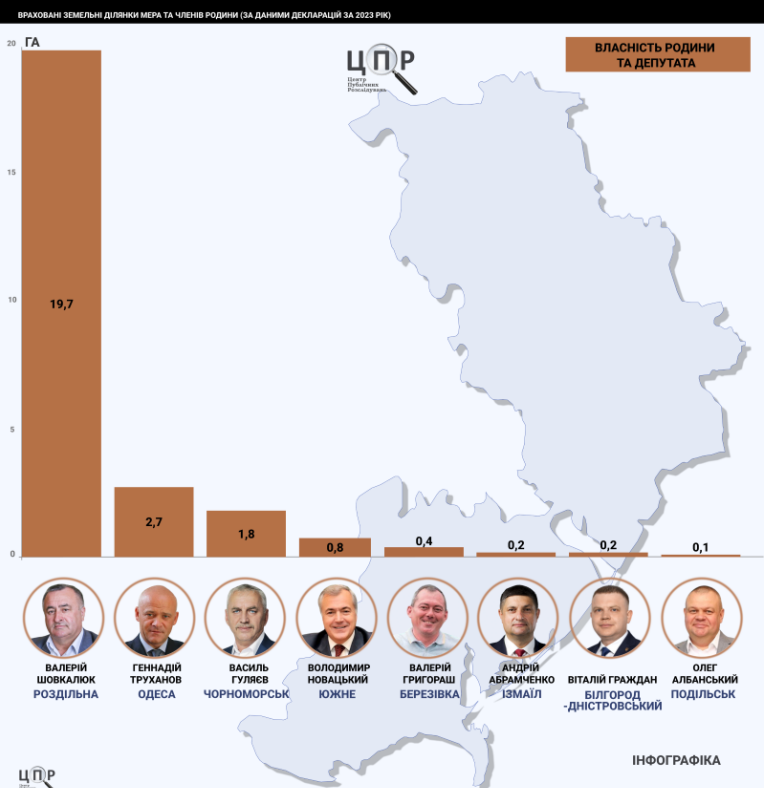
ГОДИННИК, СЕРЕЖКИ Й КАБЛУЧКИ

Наявність коштовностей вказали **Василь Гуляєв** та **Геннадій Труханов**. Перший має два швейцарських годинника, а другий - п'ять. До того ж Труханов задекларував ювелірні прикраси матері - підвіску, сережки каблучки та її годинник.

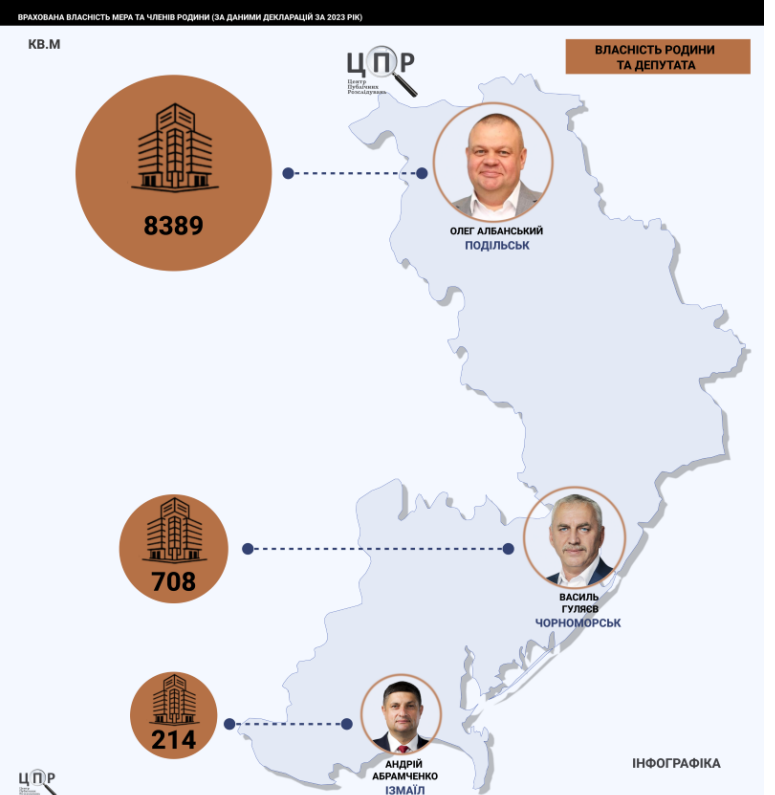
ХТО ЗАРОБИВ БІЛЬШЕ
З МЕРІВ ВЕЛИКИХ МІСТ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

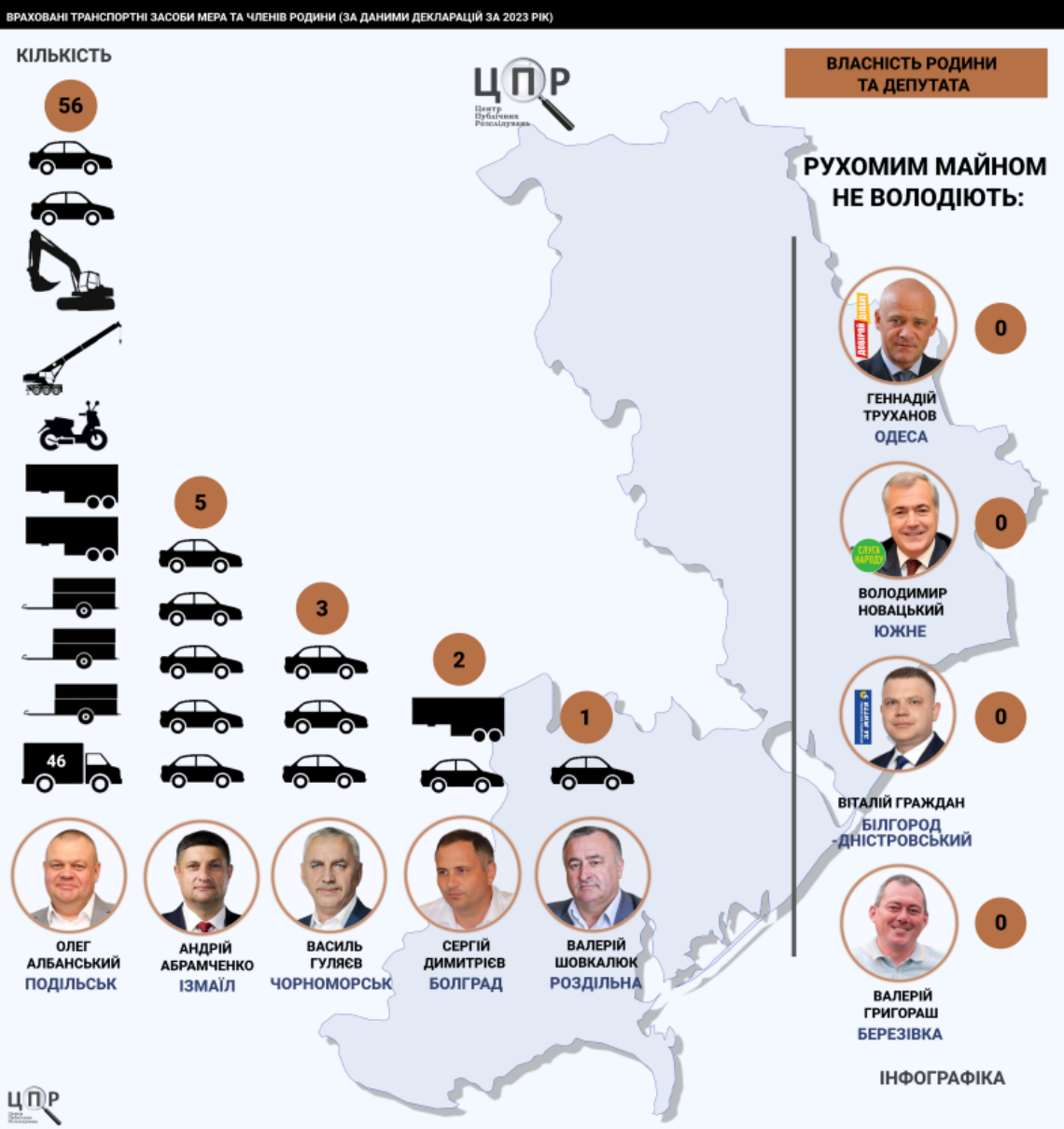
НАЙБІЛЬШІ ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ
З МЕРІВ ВЕЛИКИХ МІСТ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НЕЖИТЛОВА НЕРУХОМІСТЬ
З МЕРІВ ВЕЛИКИХ МІСТ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ХТО НА ЧОМУ ЇЗДИТЬ
З МЕРІВ ВЕЛИКИХ МІСТ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

МІЛЬЙОНИ ПІД ПОДУШКОЮ, ЗЕМЛЯ В ЧОРНОГОРІ, ЖИТЛО В ЕМІРАТАХ: НАЙБАГАТШІ ДЕПУТАТИ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Загальна сума, яку задекларували депутати Одеської міської ради складає понад мільярд гривень. "Центр публічних розслідувань" спільно з експертами всеукраїнської громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" проаналізували декларації 55 депутатів Одеської міської ради за 2022 рік, що були оприлюднені станом на 1 лютого 2024 року. Розповідаємо про найцікавіші з них.

СКІЛЬКИ ЗАРОБИЛИ ДЕПУТАТИ У ПЕРШІЙ РІК ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Очолив п'ятірку **Василь Ієремія**. У 2022 році його дохід склав 96,9 мільйона гривень. Основну суму - 81,7 мільйона гривень він отримав у подарунок від мами Ганни Оніщук.

На другому місці **Вадим Мороховський**. Його дохід склав 52,8 мільйона гривень. З них 43,8 мільйона склали заробітна плата Мороховського на посаді голови правління ПАТ "Банк Восток".

Третє місце з 43,2 мільйонами гривень доходу посів **Віктор Наумчак**. Майже вся сума 42,9 мільйона гривень - це дохід від підприємницької діяльності.

Почесне четверте місце дісталось **Олені Коробковій**. У 2022 році вона отримала дохід у сумі 15,8 мільйона гривень. Загалом це заробітна плата - 14,7 млн грн в АТ "СЕНС Банк".

І закриває п'ятірку **Андрій Терновський** з 12,9 мільйона гривень річного доходу. Основу суми склали заробітна плата - 7,4 мільйона гривень й продаж Porsche Cayenne за 4,9 мільйона гривень.

А ось **Андрій Вагапов** та **Дар'я Рибак** у 2022 році жодної гривні не отримали.

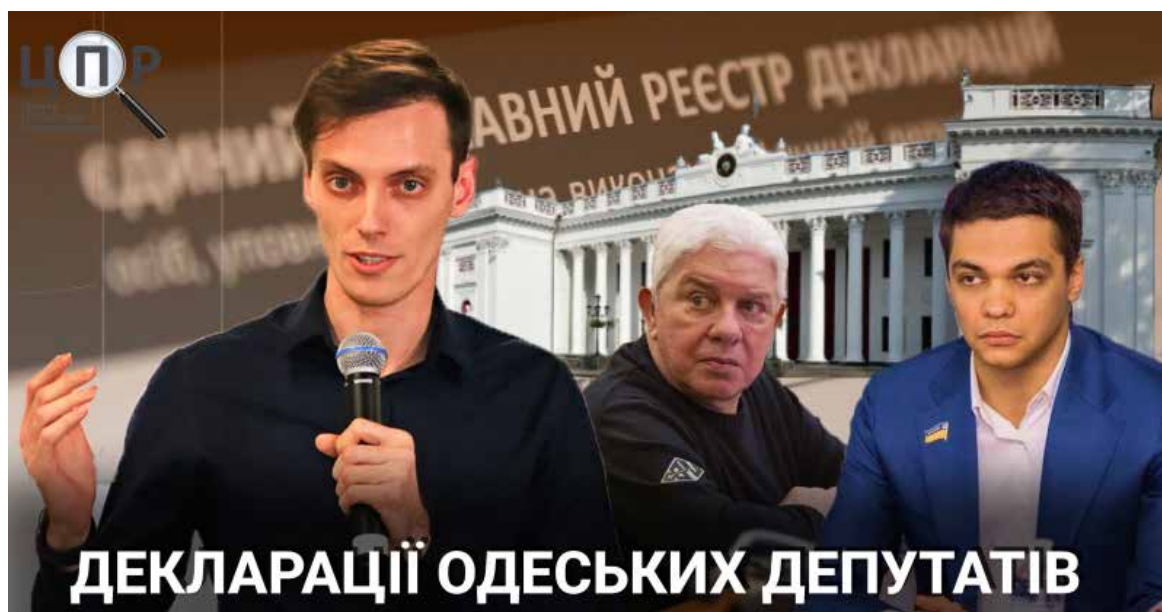
ХТО В СІМ'Ї ЗАРОБЛЯЄ БІЛЬШЕ

Єдиним джерелом доходу - 96,9 мільйона гривень - в родині **Василя Ієремії** є він сам.

В родині **Мороховського** у позаминулому році дружина Лія отримала 36,9 мільйона гривень.

У 2022 році дружина **Наумчака** Олена заробила 3,1 мільйона гривень.

В родині **Терновського** дружина Ірина отримала 4,5 мільйона гривень.

Річний дохід в родині **Олени Коробкової** не змінився й складає 15,8 мільйона гривень.

АКТИВИ: ГОТІВКА ТА ГРОШІ НА РАХУНКУ

Усі гроші депутатів та їхніх родин, які зберігаються готівкою та на банківських рахунках у різній валюті, ми перерахували у гривні за курсом НБУ станом на 31.12.2022 - рік, за який звітували обранці.

Найзаощадливішою виявилася родина **Вадима Мороховського**. На двох з дружиною Лією вони зберегли 302,9 мільйона гри-

вень. При чому більшість з них - 291,6 мільйона - вони тримають у готівці.

Наступна у списку заощадливих - родина **Андрія Терновського**. В нього з дружиною Іриною активи - 104,8 мільйона гривень. Вони, мабуть, також не довіряють банкам, адже в готівці зберігають 97,2 мільйона гривень.

На третьому місці родина **Андрія Кісловського** з 63,4 мільйона заощаджень. Для зберігання родина теж віддає перевагу банці, а не банкам, адже декларує 60,3 мільйона готівкою.

Четверте місце за заощадливістю отримує родина **Віктора Наумчака**. У 2022 році вони зберегли 55 мільйонів, з них 33,5 млн тримають під подушкою.

На останньому п'ятому місці родина **Едуарда Стася**. В нього разом із дружиною збережено 46,1 мільйона гривень. І понад половини цієї суми - 26 мільйонів - вони, ні, не зберігають під матрацом, а тримають у банках.

Загальна сума, яку задекларували депутати Одеської міської ради, складає понад мільярд гривень.

Зазначимо, що жодних заощаджень не мають **Ігор Батраков**, **Ірина Головатюк-Юзефпольська** та **Дар'я Рибак**.

ЛЮБИТЕЛІ АВТІВОК І НЕ ТІЛЬКИ

Їздять депутати не лише на автівках. Дехто полюбляє поганяти на мотоциклі, а дехто прокотитися на гідроциклі. Також вони мають вантажівки й причепи.

Найбільше транспортних засобів у **Віктора Наумчака** - десять. У його власності чотири легкові автівки Lexus LS600HL, Mercedes-Benz S 600L, Toyota-Lexus GX470, Toyota Lexus RX330, дві вантажівки й гідроцикл. Дружина Наумчака їздить на Nissan Almera, у власності також має гідроцикл та причіп.

Автопарк **Олега Етнаровича** складається з Jaguar F-pace та Mercedes-Benz C200. Ще сім транспортних засобів, як-от два фургони, два причепи, дві вантажівки та Porsche Macan, належать дружині Світлані.

Олексій Єремія має у своєму гаражі дві легкові автівки Mercedes та Volkswagen Jetta, два мо-

тоцикли BMW, дві вантажівки та мінівантажувач.

Олександр Едельман віддав свою Toyota Highlander нардепу Скорою, а сам їздить на Toyota Land Cruiser 200 та на мотоциклі Honda Forza. Також у власності він має причіп.

Василь Ієремія має три автівки: Mercedes-Benz ML 300 CDI, Volkswagen Touareg Elegance, Land Rover Defender.

Жодного транспорту не задекларували ані депутати, ані члени їхніх родин: **Олександр Авдєєв, Віктор Баранський, Людмила Варавва, Володимир Іванов, Лілія Леонідова, Жанна Мандриченко, Тетяна Плаксії.**

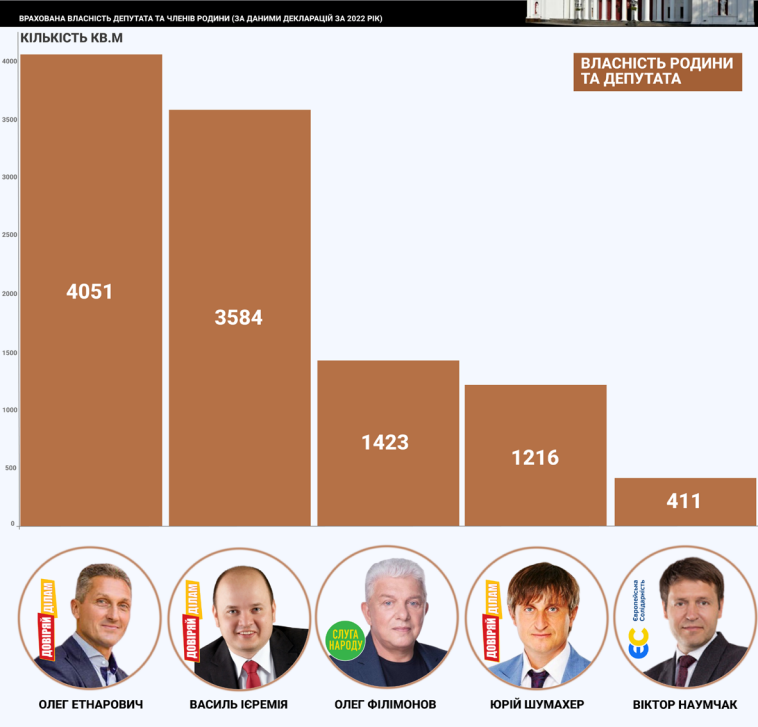
ДЕПУТАТИ-ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ

Від автівок і грошей переходимо до нерухомості. Розглянемо, хто з одеських депутатів найбільше має земельних наділів.

І на першому місці родина **Петра Обухова**. У нього разом із мамою ділянок на 98,5 гектара. Причому в мами лише 0,3 гектара. Скуповувати землю у Куяльницькій та Фонтанській громадах Обухов почав у жовтні та грудні 2021 року. Найбільше йому подобається село Куяльник, на другому місці за уподобанням депутата село Новоселівка й на третьому - Стара Кульна.

Дмитру Танцюрі належить набагато менше землі, всього - 18,7 гектара. Він любить села Прилиманське, Крижанівка й Фонтанка.

НЕЖИТЛОВА НЕРУХОМОСТЬ
З ДЕПУТАТІВ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗА 2022 Р.

У родині **Ольги Квасницької** 13 гектарів землі. Власником усіх ділянок є чоловік депутатки Дмитро. Усі вони розташовані у Нерубайській громаді. Проте чоловік не надав інформацію, в яких саме населених пунктах має землю.

Вадим Мороховський має дві ділянки: 0,1 гектара в Одесі та 9,9 гектара в селі Великий Буялик Великобуялицької громади. Дружина депутата має у співвласності 0,07 гектара землі у Чорногорії та 1,6 гектара у селищі Таїрове Таїровської громади.

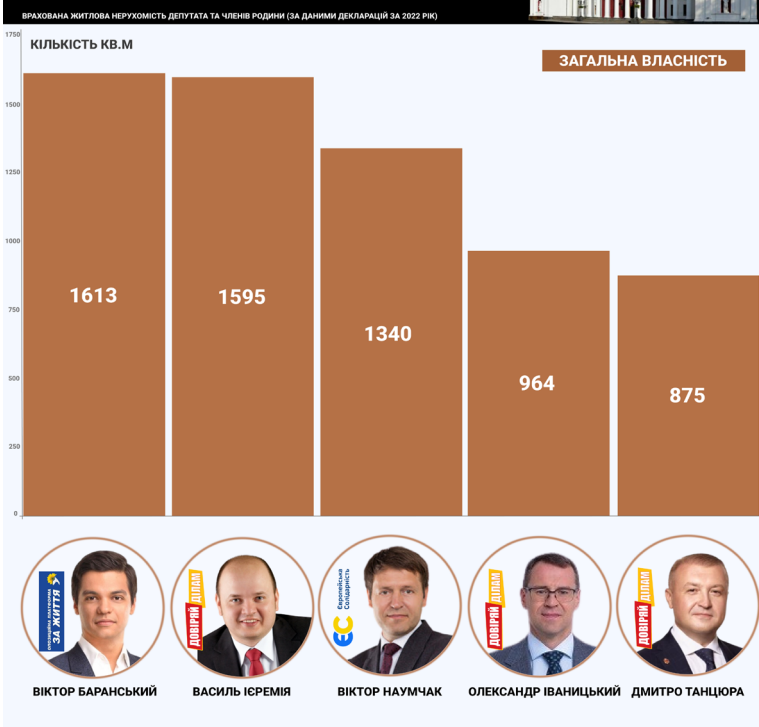
У **Володимира Корнієнка** землі немає. Землевласницею є жінка, з якою він співмешкає - Ольга. В неї 4,2 гектара землі. Одна ділянка розташована в Авангарді, друга - в селі Роксолани Дальницької громади.

ЖИТЛО ДЕПУТАТІВ: КВАРТИРИ Й БУДИНКИ

І якщо землю мають не всі депутати чи їхні родичі, то квартира або будинок є в більшості депутатських родин. І виграє у цьому топі родина **Віктора Баранського** з 1613 квадратними метрами житла. Причому у власності самого депутата немає жодного метра. Дружина Баранського Галина має чотири квартири в Одесі та дачу у Фонтанці.

У **Василя Ієремії** на двох із сином 1595 квадратних метрів житла. Син Андрій має частки у двох житлових будинках в селищі Таїрове. Сам же депутат володіє 9 квартирами в Одесі та будинком у курортному селі Кароліно-Бугаз. До того ж депутат задекларував дві квартири в Арабських Еміратах як не завершене будівництво.

ХТО МАЄ БІЛЬШЕ НЕРУХОМОСТІ
З ДЕПУТАТІВ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗА 2022 Р.

Віктор Наумчак разом із дружиною мають 1340 квадратних метрів. У повній власності депутата квартира та дві дачі в Одесі, у співвласності з дружиною ще одна квартира в Одесі.

У родині **Олександра Іваницького** житла на 964 квадратних метри. Причому йому належить лише одна квартира загальною площею 59 квадратних метрів. Всім іншим - шістьма квартирами в Одесі - володіє дружина Юлія. Причому останню квартиру жінка придбала на початку лютого 2022 року.

І закриває п'ятірку житловласників родина **Дмитра Танцюри** з 875 квадратними метрами. Депутат має 32 квартири в Одесі.

"Безхатками" виявилися **Вагапов, Ковальчук, Коробкова, Попова, Варавва, Звягін і Плаксії.**

ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ЯХТСМЕНІВ, ТОРГОВЕЛЬНІ ПАВІЛЬЙОНИ, ДИТЯЧІ ЦЕНТРИ

У родині **Олега Етнаровича** нежитлових приміщень на 4051 квадратний метр. У самого депутата у власності приміщення в Дніпрі, торгово-виставковий павільйон та приміщення в Одесі. Дружина має офіс в Одесі.

У **Василя Ієремії** 3584 квадратних метри нежитлової нерухомості. Серед них будівля дитячого центру культури та спорту, нежитлова будівля адміністративно-торговельного центру та підвальні приміщення. Всі об'єкти в Одесі.

Трохи менше за своїх колег має родина **Олега Філімонова**. В нього нежитлових приміщень всього на 1423 квадратних метри.

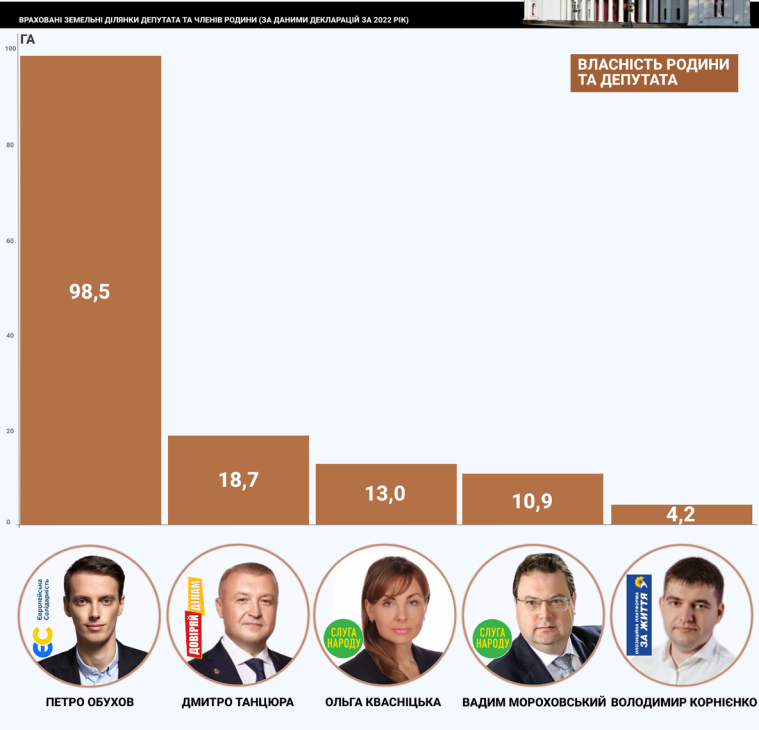
У родині **Юрія Шумахера** 1216 квадратних метрів нерухомості, якою здебільшого володіє дружина Наталія. Жінка має кілька приміщень в Одесі та приміщення для яхтсмена в селищі Таїрове.

Менше за всіх приміщень у родині **Віктора Наумчака** - 411 квадратних метрів. При тому, що у 2021 році в депутата було лише 56 кв. м. Два приміщення в Одесі він придбав на початку лютого 2022 року.

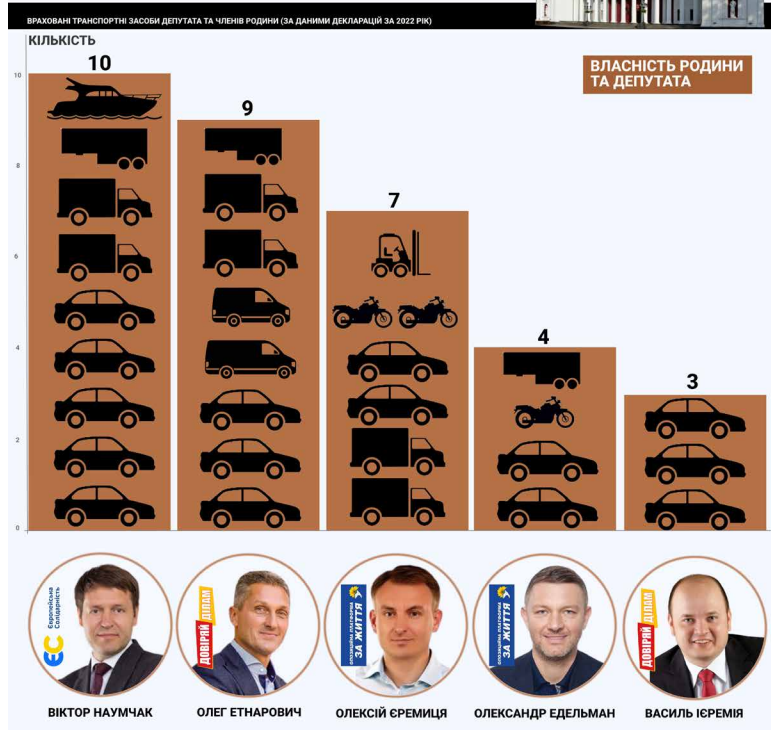
КАРТИНИ, ІКОНИ, ЮВЕЛІРКА, ЗБРОЯ

Справжніми поціновувачами мистецтва виявилася родина **Баранського**. В нього шість ікон та шість картин. Дружина **Шумахера** має три шуби, кілька ювелірних виробів, а **Едельман** - колекцію зброї.

НАЙБІЛЬШІ ЗЕМЛЕВЛАСНИКИ
З ДЕПУТАТІВ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗА 2022 Р.

ХТО НА ЧОМУ ЇЗДИТЬ
З ДЕПУТАТІВ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗА 2022 Р.

ПІД ЧАС СЕРІЇ ТРЕНІНГІВ ПРЕДСТАВНИКИ/ЦІ 20 ГРОМАД ОПАНУВАЛИ ІНСТРУМЕНТИ БЮДЖЕТНОЇ ПАРТИСИПАЦІЇ

Понад 300 представників і представниць 20 громад-учасниць проекту "Бюджетна партисипація від А до Я", що реалізується Громадським Партнерством "За прозорі місцеві бюджети!" за підтримки Проєкту USAID "ГОВЕРЛА", упродовж лютого-березня пройшли навчальні тренінги про ефективні інструменти бюджетної партисипації.

Під час дводенних навчальних зустрічей учасники/ці дізналися про базові елементи прозорості бюджетного процесу та залучення громадян до нього, обговорили особливості розробки "Бюджету для громадян", обмінялися досвідом та дізналися про успішні приклади інших громад, а також направили інструменти збору пропозицій від громадян до бюджетів громад.

Як зазначали представники/ці громад під час тренінгів, бюджетна прозорість покращує рівень діалогу в громаді між владою і громадянами.

„ Бюджет - поняття складне. Це не лише про гроші, а й про їх ефективне формування та використання. Завдяки дводенному тренінгу я дізналася, яким чином подати свою пропозицію до бюджету.

Особливо сподобалося працювати майбут-

ню структуру "Бюджету для громадян", де ми візуалізували центральну ідею. Цікаво було дізнатися про засоби інтерактивного спілкування, механізми участі громадськості у бюджетному процесі та про рівні прозорості", - поділилася враженнями **Тетяна Склячук**, членкиня ГО "Наша файна громада" з Вишнівської громади (Волинська область).

„ Стало більш зрозуміло, що таке бюджет і з чого він складається. Завичай депутати отримують проекти рішень, і виходить так, що ти відкрив, прочитав і закрит. Дуже багато всього ти не можеш осягнути, проаналізувати, запам'ятати, а тепер стало зрозуміліше, з'явилося розуміння процесів та цифр. Сам підхід "Бюджету для громадян" мені дуже сподобався", - розповіла **Лариса Карабаджак**, депутатка, членкиня бюджетної комісії Арцизької міської ради (Одеська область).

„ Після тренінгу ми маємо бачення, як ефективно зреалізувати бюджетну партисипацію в громаді завдяки формі для збору пропозицій від громадян, як покращити наші інформаційні майданчики для структурування та висвітлення інформації про бюджет, щоб зробити його більш публічним для жителів громади. Це дуже важливо", - вважає **Орися Сиротюк**, начальниця відділу економічного розвитку, інвестицій, транспорту та регуляторної діяльності Радивилівської міської ради (Рівненська область).

Після тренінгів за допомогою експертів Партнерства громади-учасниці проєкту вже почали розробляти й затверджувати нормативно-правові акти щодо інструментів бюджетної партисипації, а також готувати Бюджети для громадян, які згодом поширять серед жителів, а також проведуть комплексні інформаційно-просвітницькі кампанії у громадах.

Учасницями проєкту є Боратинська, Вишнівська, Рожищенська, Локачинська громади з Волині; Ємільчинська й Тетерівська громади з Житомирщини; Ясінянська, Полянська, Великобичківська, Горинчівська, Іршавська громади із Закарпаття; Жовківська громада з Львівщини; Арцизька, Юженська і Білгород-Дністровська громади з Одещини; Здолбунівська, Острозька, Рокитнівська, Радивилівська та Білокриницька громади з Рівненщини.

Метою проєкту є сприяння формуванню в цільових громадах інфраструктури для впровадження комплексної та інклюзивної системи партисипативного бюджетування, збільшення залучення громадян до бюджетного процесу в громадах, а також поширення та передача успішного досвіду та практик проєкту іншим громадам України.

Громади Одещини затвердили розпорядження про створення Бюджетів для громадян

У громадах-учасницях проєкту "Бюджетна партисипація від А до Я", що реалізується Громадським Партнерством "За прозорі місцеві бюджети!" за підтримки Проєкту USAID "ГОВЕРЛА" продовжують ухвалювати нормативно-правові акти, метою яких є посилення бюджетної прозорості та участі громадян.

В Арцизькій громаді прийнято розпорядження міського голови "Про організацію роботи щодо розробки візуальної версії бюджету громади - Бюджету для громадян". Згідно з цим документом у громаді створено робочу групу з розробки візуалізованого бюджету громади, затверджено План заходів щодо організації розробки та поширення Бюджету для громадян. Зокрема, запланована його презентація на травень-червень.

У Білгород-Дністровській громаді рішенням виконавчого комітету створено робочу групу з питань розробки та впровадження Бюджету для громадян. На неї покладені завдання впровадження Бюджету для громадян на території громади, розроблення концепції візуалізації Бюджету для громадян та оприлюднення її на офіційних інформаційних ресурсах міської ради.

Бюджет для громадян, який запроваджують наші громади-партнерки, - це спеціальний інформаційний матеріал, через який місцева влада інформує громаду про ситуацію з фінансами. Бюджет для громадян дозволяє жителям не лише зрозуміти бюджет, а й дізнатися більше про свою громаду та долучитися до формування бюджетної політики.

Ця публікація створена Громадським Партнерством "За прозорі місцеві бюджети!" в рамках проєкту "Бюджетна партисипація від А до Я" та стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID "ГОВЕРЛА". Зміст цієї публікації не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЯК ОФОРМИТИ ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ЗА НАБУВАЛЬНОЮ ДАВНІСТЮ

У житті трапляються непоодинокі випадки, коли особа проживає тривалий час у будинку, але з різних підстав не оформила на нього своє право власності належним чином. Це унеможливує право розпоряджатися таким майном (продавати, дарувати, здавати в оренду, успадковувати спадкоємцям тощо). Виходом із цієї ситуації є визнання права власності на нерухоме майно за набувальною давністю. Адвокатка та юрист приймальної Української Гельсінської спілки з прав людини в м. Одеса Юлія Лісова і Артем Таукач роз'яснюють, що таке набувальна давність, як за нею зареєструвати своє право власності, а також надають поради щодо підготовки позовних заяв до судів зі справ щодо визнання права власності за набувальною давністю.

Що таке набувальна давність

Набувальна давність - це один із способів набуття права власності на чуже майно особою, яка добросовісно заволоділа цим майном і продовжує відкрито, безперервно володіти нерухомим майном протягом десяти років.

До умов, необхідних для набуття майна за набувальною давністю, необхідне:

- добросовісне володіння - полягає у тому, що особа не знала і не повинна була знати, що володіння річчю є незаконним. Встановлення добросовісності залежить від підстав набуття майна. Добросовісність означає фактичну чесність суб'єктів у їхній поведінці, прагнення сумлінно захистити цивільні права та забезпечити виконання цивільних обов'язків. При вирішенні в судах спорів про набувальну давність враховується добросовісність саме на момент передачі позивачу майна (речі), тобто на початковий момент, який буде включатися в повний строк давності володіння, визначений законом. Позивач як незаконний володілець протягом всього часу володіння майном повинен бути впевнений, що на це майно не претендують інші особи і він отримав це майно з підстав, достатніх для того, щоб мати право власності на нього;
- відкрите володіння - особа не приховувала факт знаходження майна в її володінні. Володілець володіє річчю відкрито, без таємниць, не вчиняє дій,

спрямованих на приховування від третіх осіб самого факту давнісного володіння. При цьому володілець не зобов'язаний спеціально повідомляти інших осіб про своє володіння. Володілець має поводитися з відповідним майном так само, як поводитися б з ним власник. Вжиття звичайних заходів щодо забезпечення охорони майна не свідчить про приховання цього майна;

- безперервне володіння - не було переривання протягом усього строку набувальної давності;
- тривале володіння - має закінчитися визначений у законодавстві строк, що розрізняється залежно від речі (рухомої чи нерухомої), яка перебуває у володінні певної особи, і для нерухомого майна складає десять років;
- наявність суб'єкта, здатного набути у власність певний об'єкт - особа, яка набуває право власності на нерухоме майно за набувальною давністю, має бути цивільно правосуб'єктною;
- законність об'єкта володіння;
- відсутність норми закону про обмеження або заборону набуття права власності за набувальною давністю.

Як зареєструвати право власності за набувальною давністю

Державна реєстрація прав на нерухомі речі, набуті за давністю, здійснюється лише на підставі рішення суду. Право влас-

ності на нерухоме майно, що підлягає державній реєстрації, виникає за набувальною давністю з моменту державної реєстрації.

Актуальна судова практика щодо визнання права власності за набувальною давністю

1. Стосовно пред'явлення позову про визнання права власності за набувальною давністю - Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Трьої судової палати Касаційного цивільного суду від 28.04.2020 у справі №552/1354/18.

Позов про визнання права власності за набувальною давністю не може заявляти особа, яка володіє ним за волею власника і завжди знала, хто є власником цього майна. За набувальною давністю може бути набуто право власності на нерухоме майно, яке не має власника, або власник якого невідомий, або власник відмовився від права власності на належне йому нерухоме майно та майно, що придбане добросовісним набувачем і у витребуванні якого його власнику було відмовлено.

2. Стосовно наявності умов, за яких можливе набуття права власності за набувальною давністю - Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 04.07.2018 у справі №539/1605/16-ц.

При вирішенні спорів, пов'язаних із набуттям права власності за набувальною давністю, суди повин-

ні враховувати, зокрема, наступне:

- володіння є добросовісним, якщо особа при заволодінні чужим майном не знала і не могла знати про відсутність у неї підстав для набуття права власності;
- володіння визнається відкритим, якщо особа не приховувала факт знаходження майна в її володінні, причому вжиття звичайних заходів щодо забезпечення охорони майна не свідчить про приховування цього майна;
- володіння визнається безперервним, якщо воно не переривалося протягом всього строку набувальної давності.

Набуття права власності на чужі речі можливе лише за наявності наступних умов: законний об'єкт володіння, добросовісність володіння, відкритість володіння, давність володіння та його безперервність (строк володіння).

Тобто набуття права власності за набувальною давністю можливе лише за наявності всіх вказаних умов у сукупності.

У цій справі, відмовляючи у задоволенні позову, місцевий суд на підставі належним чином оцінених доказів, поданих сторонами, дійшов вірного висновку про те, що позивачка не набула права власності на спірний житловий будинок за набувальною давністю, оскільки не могла не знати про те, що спірний будинок належить на праві власності її сину. Позивачка не є добросовісним набувачем, а відкритість і

безперервність користування спірним майном не є достатніми підставами для набуття права власності на нього за правилами статті 344 ЦК України.

Кого зазначити відповідачем у суді

Відповідачем за позовом про визнання права власності за набувальною давністю є попередній власник майна або його правонаступник. У разі якщо попередній власник нерухомого майна не був і не міг бути відомим володілець, то відповідачем є орган, уповноважений управляти майном відповідної територіальної громади (наприклад Одеська міська рада).

Як визначити судовий збір

За подання позову фізична особа сплачує судовий збір у розмірі 1 відсотку ціни позову, але не менше 0,4 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб та не більше 5 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, оскільки це позовне провадження майнового характеру.

Ціна позову визначається експертною оцінкою майна.

Більше правових консультацій:

Одеська громадська приймальня УГСПЛ надає правову допомогу постраждалим від війни за підтримки Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID Ukraine - USAID Україна) "Права людини в дії", яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини.

У світі USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль катализатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах.

Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, можете звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. +38 044 521-57-53.

У ТАТАРБУНАРСЬКІЙ ГРОМАДІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ КОМПЛЕКСНЕ БЕЗПЕКОВЕ НАВЧАННЯ ВІД ГРОМАДСЬКОГО ЦЕНТРУ ПРАВОСУДДЯ

У Татарбунарській громаді продовжується комплексна безпекова навчальна програма для освітян та учнів від Громадського центру правосуддя та фахівців ДСНС. У другій половині березня 2024 року в рамках цієї програми пройшов тренінг з домедичної допомоги для персоналу дошкільного навчального закладу, а також два тренінги з безпечного поводження для учнів. Останній тренінг із цього циклу відбувся 22 березня 2024 року для школярів молодшого віку з Дельжилерського ліцею. Темою навчання стали базові правила протипожежної безпеки, які учні змогли відпрацювати практично під час імітації пожежі на відкритому просторі із залученням спеціальної техніки та обладнання.

15 березня за ініціати-ви Громадського центру правосуддя у співпраці з представниками місцевого підрозділу ДСНС для працівників комунального закладу дошкільної освіти "Незабудка" Татарбунарської міської ради було проведено тренінг з надання домедичної допомоги в умовах воєнного стану. До участі у практичному навчанні долучилися вихователі, медичні працівники та інший персонал дитячого садочка.

Інструктор з тактичної медицини та співробітник ДСНС **Віталій Мукієнко** роз'яснив освітянам основні принципи домедичної допомоги та алгоритми термінових заходів для порятунку людей в умовах обстрілів та інших небезпек. Окрема сесія пройшла щодо видів аптечок, їхнього вмісту та призначення кожного медикаменту. Після теоретичної частини учасники навчання вивчали призначення турнікета та знайомились із його зразками. Кожен учасник мав можливість за допомогою інструктора застосувати турнікет при наданні самопомоги при можливій зупинці кровотечі. Як зазначила директорка дошкільного закладу **Олена Кобилянська**, до цього тренінгу працівники закладу ніколи не мали справу з турнікетом і навіть уяви не мали про те, що і як потрібно робити, аби за його допомогою зупинити кровотечу.

21 березня для учнів 9-11 класів ліцею села Дельжилер Татарбунарської громади було проведено тренінг з безпечного поводження в умовах воєнного стану. Основою практичного навчання стали аспекти надання домедичної допомоги та протимінної безпеки. Керівник Громадського центру правосуддя **Леонід Семененко** підкреслив важливість навичок надання домедичної допомоги під час можливих бойових дій та надзвичайних ситуацій.

Головний інспектор відділу ЗНС Білгород-Дністровського РУ ГУ ДСНС в Одеській області підполковник цивільного захисту **Сергій Івасенко** роз'яснив, що надання нескладної долікарської допомоги людині з легкою травмою часто достатньо для лікування незначних опіків, порізів та укусів комах. Але коли потрібна більш серйозна допомога, яка дасть можливість врятувати життя людини, потрібно мати більше знань та практичних навичок.

Інструктор з тактичної медицини **Віталій Мукієнко** на конкретних прикладах показав учням, як не піддатися паніці, оцінити загрози та надати домедичну допомогу. Було акцентовано увагу на тому, що перш за все необхідно забезпечити повну безпеку потерпілому, собі та оточуючим.

Другий блок навчання був спрямований на підвищення обізнаності з питань загроз, наслідків, ризиків та основ правил безпечної поведінки на території, пов'язаних з мінним забрудненням вибухонебезпечними предметами. Повне розмінування територій триватиме ще тривалий час, тому необхідно знати правила протимінної безпеки. І найкращий спосіб врятувати себе від мінної загрози - це мінімізувати ризики. Тому було наголошено, що коли зіштовхнулися безпосередньо із вибухонебезпечними предметами, потрібно дотримуватися простих правил - не наближатися, не торкатися та зателефонувати на номер 101.

Представниця ліцею **Марина Луцюк** зазначила, що такі тренінги дуже важливі для підготовки дітей до реалій воєнного часу, коли можуть знадобитися знання щодо розпізнавання вибухонебезпечних предметів та розуміння щодо надання домедичної допомоги. Учениця Дельжилерського ліцею **Олена** поділилася своїми враженнями:

„ Мені особисто та моїм однокласникам було цікаво. Ми ознайомилися з видами аптечок, їхнім вмістом та тими речами, які є в них. Потренувалися накладати пов'язку при травмуванні руки та шиї. Наклали турнікет на "поранену" ногу. Все було цікавим і зрозумілим".

22 березня для учнів молодших класів Дельжилерського ліцею Татарбунарської громади спільно представники Громадського центру правосуддя та співробітники місцевого підрозділу ДСНС провели тренінг з питань протипожежної безпеки. Розпочинаючи захід, головний інспектор відділу ЗНС Білгород-Дністровського РУ ГУ ДСНС в Одеській області підполковник цивільного захисту **Сергій Івасенко** розповів дітям про основні правила безпеки під час поводження з вогнем. Далі з учнями працював інструктор з тактичної медицини та співробітник ДСНС **Віталій Мукієнко**, який в ігровій формі представив основні заборони при поводженні з вогнем. Під час практичної частини навчання діти ознайомилися зі спеціальною протипожежною технікою та побували в ролі пожежного рятувальника, медика та поліцейського. Спільно провели розслідування причин пожежі та

виявили того, хто її скоїв, а також знайшли речові докази - сірники. Родзинкою заходу стала участь дітей у гасінні навчальної пожежі, до якої долучилися місцеві пожежні.

Громадський центр правосуддя в м. Татарбунари працює як мультифункціональний хаб, який впроваджує людиноорієнтований підхід на місцевому рівні та допомагає громадам впоратись з правовими, безпековими та гуманітарними викликами, пов'язаними з військовою агресією РФ проти України.

Проект "Розбудова Громадського центру правосуддя в м. Татарбунари в умовах війни/післявоєнного відновлення" впроваджується Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Справедливість для всіх".

ЧИ МОЖЕ ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ МАТИ ВЛАСНІСТЬ І ХТО НЕЮ РОЗПОРЯДЖАЄТЬСЯ

Після повномасштабного вторгнення РФ до України та посилення гуманітарного напрямку діяльності багато громадських об'єднань отримали та продовжують отримувати різноманітну грошову та майнову допомогу від людей та організацій. Тому у членів цих громадських об'єднань виникають питання щодо особливостей здійснення права власності за набутим майном. Представники Ренійського ресурсного центру для неурядових організацій, який працює в Одеській області, підготували правову консультацію щодо особливостей режиму права власності для громадських об'єднань, зокрема щодо того, хто розпоряджається майном і яка його доля при закритті організації.

Право власності для громадських об'єднань: чи це законно

Так, громадське об'єднання може володіти, користуватися і розпоряджатися:

- коштами та іншим майном, переданим громадському об'єднанню членами або державою у вигляді членських внесків, пожертв;
- коштами та іншим майном, набутим в результаті підприємницької діяльності такого об'єднання;
- майном придбаним за рахунок власних коштів.

Прикладами майна громадського об'єднання можуть бути нерухоме майно (квартири, офіси тощо), рухоме майно (транспортні засоби), корпоративні права, торгові марки, інтелектуальна власність, кошти тощо.

Рекомендуємо також враховувати специфікацію набутого майна.

До прикладу, набуття нерухомого майна передбачає здійснення перереєстрації права власності в реєстрі речових прав. Потрібно підготувати документи та узгодити всі дії з реєстратором чи нотаріусом.

Водночас транспортні засоби передбачають обов'язок постановлення на облік та на військовий облік. Тому, якщо громадська організація придбає транспорт, потрібно буде здійснити перереєстрацію в МВС та поставити на військовий облік.

Одним з принципів утворення і діяльності громадського об'єднання є відсутність майнового інтересу їхніх членів (учасників).

Відсутність майнового інтересу передбачає, що члени (учасники) громадського об'єднання не мають права на частку майна громадського об'єднання та не відповідають за його зо-

бов'язаннями. Доходи або майно (активи) громадського об'єднання не підлягають розподілу між його членами (учасниками) і не можуть використовуватися для вигоди будь-якого окремого члена (учасника) громадського об'єднання, його посадових осіб (крім оплати їхньої праці та відрахувань на соціальні заходи).

Чи всі ГО можуть мати власність

Для того, щоб бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права, громадському об'єднанню необхідно мати статус юридичної особи.

Громадські об'єднання без статусу юридичної особи не можуть мати власність. Рекомендуємо враховувати ці положення при обранні організаційно-правової форми вашого громадського об'єднання.

Хто може розпоряджатися власністю ГО

Право власності громадського об'єднання реалізує його вищий орган управління. Окремі функції щодо управління майном за рішенням вищого органу управління громадського об'єднання можуть бути покладені на створені ним

відповідно до статуту керівні органи, юридичні особи (товариства, підприємства тощо).

Варто враховувати ці положення, адже здійснення правочинів (купівлі або продажу) щодо майна громадського об'єднання особою, яка не має на це повноважень, може бути підставою для визнання такого правочину недійсним з відповідними наслідками.

Як не втратити статус неприбутковості при набутті права власності

Статус неприбутковості громадського об'єднання можна втратити. Однією з причин є якраз розпорядження власністю та коштами ГО, що не співвідносяться зі статутною метою громадського об'єднання - не отримувати прибуток.

Нагадуємо, що втрата статусу неприбутковості передбачає застосування ставки податку на прибуток до доходів, подання щоквартальної звітності та сплати податків.

Досить часто засновники (члени) неприбуткових громадських об'єднань вважають, що можна набути кошти видати їм або їхнім підприємствам. Така діяльність буде порушувати вимоги щодо неприбутковості. Єдиним винятком

може бути виплата заробітної плати працівникам неприбуткової організації, навіть якщо вони є її членами (учасниками).

Рекомендуємо враховувати вищевказані фактори при здійсненні діяльності. Якщо ви розумієте, що для вашого проєкту не підходить неприбуткова організація, напевно, йдеться про бізнес. Проте тут варто зауважити, що неприбуткові об'єднання також можуть здійснювати господарську діяльність та отримувати дохід. Інша справа - це використання такого доходу, яке і буде визначальним з точки зору дотримання статусу неприбутковості. Наша порада - слідкувати за неприбутковістю та не вчиняти дії, які можуть привести до втрати такого статусу.

Яка доля майна ГО у разі саморозпуску або реорганізації

У разі саморозпуску громадського об'єднання його майно та кошти після задоволення вимог кредиторів передаються за рішенням такого об'єднання на статутні або благодійні цілі іншому (кільком іншим) громадському об'єднанню, а в разі неприйняття такого рішення - зараховуються відповідно до закону до державного

або місцевого бюджету.

Якщо було прийнято рішення про заборону громадського об'єднання, майно, кошти та інші активи громадського об'єднання за рішенням суду спрямовуються до державного бюджету.

У разі реорганізації громадського об'єднання його майно, активи та пасиви передаються правонаступнику.

Для отримання більш детальної інформації з цього та інших правових питань у сфері діяльності неурядових організацій звертайтеся до ресурсного центру підтримки місцевих неурядових організацій, громадських ініціатив та волонтерських спільнот:

Ренійський ресурсний центр, Одеська область (працює на базі громадської організації "Регіональний аналітичний центр"): **Марія Пісковець**, телефон: +38 068 921 38 61, mpiskovec64@gmail.com

Регіональні ресурсні центри для підтримки місцевих неурядових організацій, громадських ініціатив та волонтерських спільнот створені та працюють як інституційні осередки розбудови неурядового сектору та підтримки соціальної згуртованості на місцевому та регіональному рівні, в рамках партнерської ініціативи "Підтримка неурядового сектору Півдня України задля відновлення громад та регіону", яка впроваджується Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України".

Більше правових консультацій:

"ОСТАП ЗАГИНУВ, АЛЕ ВІН ПРОДОВЖИТЬ РЯТУВАТИ ІНШИХ", - БАТЬКИ КУЛЕМЕТНИКА БРИГАДИ "МАГУРА"

Остап Макаров - кулеметник "Магури" загинув влітку 2023 року на Запорізькому напрямку. Вже пораненим він намагався витягти на собі пораненого снайпера, але обидва потрапили на поле із запальних мін. Ще шість дів його побратими не могли дістати тіла. Потім ще пів року родина та батьки не могли поховати сина.

Це інтерв'ю Олега Макарова та Аліни Маршал - батьків загиблого Остапа Макарова, волонтерів, які взяли за ціль не дати забути сина. Дивіться та читайте, як Остап опинився на Майдані у 18 років, як з'явився медичний комплекс, названий його позивним, про пошуки спеціального гусеничного автомобіля, а також про нематеріальні речі, такі як гордість, сміливість і все ж таки горе.

Остап пішов добровольцем з перших днів вторгнення, що він говорив вам з цього приводу?

А.М. Прокинулися 24 лютого зовсім іншими, це був страх чи нерозуміння. Ми зателефонували Макару, він відповів: "Все ок". Він дорослий і давно не мамин та татів хлопчик.

О.М. У нас ця війна розділилася на дві частини: повномасштабне вторгнення та смерть Остапа. Він одразу вступив у місцеву тероборону під Києвом. Тоді якраз київські події почалися - Ірпінь, Гостомель. І ось він по лісах, як міг, відбивав це. Є фото, де він стоїть ще по цивільному одязі з автоматом. Він завжди знав зброю і любив її.

А.М. Остап не міг по-іншому і жодна сила у світі не могла б його стримати. Тому що у 2014 році на Майдані він отримав своє перше поранення. Ставши на шлях воїна один раз, він залишився на ньому.

О.М. Коли Валерій Маркус почав формувати "Магури" - це добровольча бригада, Остап з першого дня з побратимами вступив у цей підрозділ.

На Майдані він був і джаггернаутом - це термін, коли фізично міцний хлопець, спортсмен. Джаггернаут зрізав броньовані двері й ними, як щитами, вони захищали поранених. Йому було 18 років, вони тримали ось ці металеві щити під час обстрілів, ховали поранених. І ось тоді він отримав поранення, йому кинули світлошумову гранату за цей щит, лопнула барабанна перетинка. На Майдані ми його знайшли на другу чи третю добу. Коли він поранення отримав, то зв'язок загубився з ним. Виходить лікар і питає, чи не ми

шукаємо героя. Ми тоді не стрималися і кажемо: "Дайте нам цього героя, зараз ременя йому дамо". Ми ж дві доби шукали, мало розуму не втратили. Остап розповідав, що першу добу після поранення їх ховали в підвалі, не видавали міліції. Коли Майдан переміг головний лікар усіх героїв до VIP палати перевів.

Як ви дізналися про загибель сина?

А.М. У нього вже народилася донечка маленька під час вторгнення, вони жили у Києві, а ми - в Одесі. Говорили здебільшого про те, чи все добре. І вже перед нашим контрнаступом він тільки казав: "Дивись за нами, ми йдемо".

А потім я дзвоню, пишу - тиша. І все, що я могла, - лише молитися за те, щоб він був живий і здоровий. Коли він не відповідав, ми сподівалися, що просто не може, якоїсь паніки не було. А потім з військкомату вже зателефонували. Все як у тумані. Надійшло сповіщення, що син зник безвісти. Далі ми дізналися, що він загинув і деталі бою. Це було не одразу.

Повністю пазл склався вже, коли ми розмовляли на похоронах, з його побратимами. І це була кін-

цева точка. До цього ми не могли повірити, я писала і в Червоний Хрест. А раптом? Адже він зниклий безвісти. А може нам пощастить? Тоді ми вже по секундах дізналися, що відбулося. Пів року - це був жах, пекло. Коли знаєш, що сина немає, але поховати не можеш.

О.М. Як почала формуватися "Магура", він приховав своє поранення, так і потрапив у цей штурмовий підрозділ за своїми фізичними даними - він міцний реально. Плаванням та боксом займався. І довірили американський кулемет M240. Ну от його така недовга, але яскрава

бойова біографія - воював у одному із найміцніших підрозділів.

Це було на Запорізькому напрямку, 9 липня, - початок контрнаступу. Їхній підрозділ був на гострому напрямку. На виконанні завдань був і побратим Остапа - Андрій, позивний "Француз". Він був снайпером із групи важких снайперів. Вони були у сірій зоні, там виконували завдання. Цей снайпер був поранений, Остап вирішив витягти його, хоча він вже теж був поранений. Він на собі тягнув його, скільки міг.

На передачі техніки на відкритті стінопису пам'яті

Остапа був його командир із позивним "Бендер". Він такі слова сказав: "Якби у мене були у взводі всі такі Остапи, ми б війну виграли". Коли Остап витягував "Француза", вони підірвалися на міні. І це було до своїх позицій відносно недалеко, але мінне поле. Не було технічних засобів, щоб їх дістати. І це літо противник застосував запальні міни. Вони фактично поранені, ще живі, згоріли, але не здалися. Це ось був такий останній бій Остапа.

Але юридично, коли на шосту або на п'яту добу, забрали спалені тіла "Француза" і Остапа, то не могли їх впізнати. Тобто його забрали, але оскільки не було візуального упізнання, Остап вважався зниклим безвісти. Ми знали де, у якому морзі знаходиться, ми шукали за його татуваннями, сподівалися на якесь диво.

Ось цей час - пів року було пекло. Ти розумієш, що він загинув, що шансів не було і всі побратими кажуть, але він знаходиться не похований. Витягнути його з моргу, ідентифікувати, доставити та поховати під своїм ім'ям стало метою життя. І не дати його забути. Завдяки Аліні народився цей проект "Я прикрию".

Як працює медевак, який ви передали у рамках цього проекту?

О.М. Є такий автомобіль Volvo 202. У ЗСУ немає такої техніки, її використовували в Іраку, в Афганістані спецпідрозділи, зокрема, Великобританії. Машина може заходити під кутом 45°, і для неї немає перешкод - вона пройде всюди.

Як ви знайшли цю машину?

А.М. Коли почали шукати, то виявилось, що можливо навіть знайти в гарному стані. Але вона коштує близько 15 тисяч євро. А ще доставка, документи. Для нас це великі гроші. Наша ланка допомоги полягала у тому, що ми не мали справу із чужими грошима, ми ніколи не збирали донати. Ми робили за власні кошти, або я відправила свої вироби в Англію, а замість оплати просила за списком необхідні речі.

Тоді нам стали потрібні гроші, одна машина це гарно, а краще декілька і на кожен напрямок. Ну і ми розуміємо, що техніка недовго живе на передку. Але якщо ця машина зможе зберегти чи врятувати життя одного, двох, трьох наших хлопців, - це буде дуже-дуже-дуже добре.

Я хочу, щоб все було прозоро. Я зареєструвалася у реєстрі волонтерів України, створила окремі волонтерські рахунки, які зареєстровані у податковій. Тільки після цього ми оголосили збір, де розповіли, що це машина для евакуації, **Якби усі були "Остапами", ми б виграли цю війну** в к а з а л и одразу кінцевого користувача. Ми одразу вирішили, що це буде медичний підрозділ - "Госпітальєри". Про них знають усі. Такі маленькі дівчата по 40-50 кілограмів, які рятують наших воїнів та витягують їх із самого пекла, з поля. Ми вирішили, що ця машина буде працювати з ними.

О.М. Керівництво батальйону "Госпітальєрів" нам розповіло таку історію, і багато хто, напевно, її знає. У них на початку війни була дівчина, її Наташа звали. Вона була хірургом вищої категорії. До повномасштабного працювала в Австрії. Тому був позивний "Австрійка". Вона покинула клініку Шаріте, де працю-

Фото зі сторінки Остапа в instagram

вала, і стала тут військовою санітаркою.

Вона загинула. І її бойові сестри оголосили збір і хотіли купити машину. Вони збрали грошей не просто на машину, а купили здоровенний триповерховий автобус Neoplan. І на його базі зробили операційну. Назвали автобус її позивним, намалювали її очі. І ось цей госпіталь на колесах дозволив провести понад 6 тисяч критичних операцій. Тоді ми вирішили, що евакуаційна машина теж буде носити позивний нашого сина - "Макар".

А.М. Ми думали, що найскладнішим буде зібрати кошти, але ми помилися. Ми збрали досить швидко, бо люди знали мене та Олега, розуміли для чого ми збираємо. Ми були на зв'язку з "Госпітальєрами" для того, щоб купити те, що потрібно насправді.

Тоді ми зрозуміли, що автівки мають працювати у парі. Бо гусенична машина не зможе дорогами загального користування їздити. Бо ця машина не для асфальту. Тому треба її швидко завантажувати та перекинути на інші напрямки.

О.М. Мобільність - це життя. Дрони ворога висять цілодобово. Вони бачитимуть цю машину, як жирну ціль, і тому швидкість - це життя для солдата, техніки.

Як довели?

О.М. Як Аліна привезла їх, то це була ціла епопея. Ми натрапили на труднощі, що, типу, я маю переказати гроші й нам доставлять цей автомобіль. Але я

не можу так зробити, я не знаю людину, не бачила машину - це не мої гроші.

А.М. На початку мали хлопці за цими машинами поїхати, але не змогли. Тому я і ще одна волонтерка - мати трьох дітей, сідаємо в авто і їдемо із грошима на руках, не знаючи куди. Але у нас є мета і велика відповідальність перед тими людьми, які нам це довірили.

У Латвії я познайомилася з фондом, який теж допомагав Україні. Я ходила з одного фонду до іншого, щоб якась була допомога. Там я розповідала про те, що ми робимо і навіть. Ми знайшли механіка дуже гарного. Його звали Агнес, а дружину - українку, Катерина. Агнес був з нами 24/7 на зв'язку, катався з нами.

Він також допомагає ремонтувати автівки для благодійної організації, яка везе їх потім в Україну. Дуже вдячна фонду Angels for Ukraine, вони всюди нас супроводжували. Нам вдалося знайти машину у гарному стані, але вона була далеченько - 50 км від російського кордону, на самій півночі Європи. Ми взяли механіка і поїхали туди.

Стоїмо з готівкою при собі, навколо мене "вікінги", вони розмовляють своєю мовою, я нічого не розумію. Думаю, що, Боже, допоможи вибратися звідси із тим, що мені потрібно. Власник цієї автівки купував її для себе, катав туристів по снігах, водоймам. І вона була дуже гарною, він її повністю зробив під себе, поставив нові треки. І не хотів її продавати. Я залишила там завдаток, і йому треба було зняти її з обліку і привезти вже

з документами. Мені було боязко, не знаєш, де свій, а де - чужий. І росію видно.

Я подарувала йому маленькі сувенірчики з України - два прапори України та Одеси. І так було зрушливо, коли він їх закріпив на машині й так їхав 400 кілометрів до Риги. Я дуже вдячна йому за це.

Що ви хотіли б, аби суспільство пам'ятало про Остапа Макарова?

О.М. Що можуть сказати батьки про сина, ще й загиблого? Зараз навіть згадуєш та по-іншому бачиш все. Це був син і він герой. Він був спортсменом та дизайнером, він малював. Коли його поховали, ми з побратимами наживо спілкувалися. Один з його побратимів підходить і знімає зі свого плеча шеврон. Остап його намалював разом із дружиною Лілею. Цей шеврон, їхня шоста бойова група. І ми цей шеврон також перенесли у "Макар", до машини. Зараз багато речей сприймаєш символічно. Він завжди охоче малював машини, мріяв, мабуть, бути автодизайнером. Ось у нього зараз своя машина, яка має його ім'я.

А.М. У нього було загострене відчуття справедливості. Великий такий, спортивний хлопчик і такий вразливий. Він дуже любив свою сім'ю, Лілю - дружину, по-іншому не могло бути. Ми вже пішли з його життя на другий, третій план.

О.М. Побратими кажуть, що Остап не думав ані секунди. Всі знали, що "Француз" гинув, шанси його врятувати були мінімальні. Але Остап рванув туди, вискочив з окопу і під

обстрілом - це явно йти на смерть. Шансів практично не було...

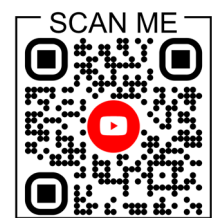
Остап зараз загиблий, але він рятуватиме людей надалі. Він все життя намагався ставати за слабших та захищати їх. Віддав своє життя Україні. Він ніколи не був у Запорізькій області, але загинув там за країну. У нього маленька дитина, яку він бачив один раз у своєму житті.

Де ви знаходите сили, щоб продовжувати займатися далі волонтерством?

А.М. Коли мене запитали, чи буду продовжувати цю справу, то чесно, дуже хочеться зупинитися, видихнути, відпочити. Але бачиш дівчат "Госпітальєрів" і не можеш зупинитися. Ми пройшли такий шлях із цими автівками, документами, пошуками та оформленням. Ми знаємо, де їх взяти. Зібрати гроші та просто знайти машину - це добре, але 80% роботи - сюди завести їх, тому що техніка дуже специфічна. Сьогодні ми розуміємо, як це робити. Така машина має бути на кожному напрямку. Наш проект називається "Я прикрию", тому що кожен, хто бере у ньому участь, може сказати, що прикрив наших хлопців - своїм донатом, розповсюдженням, розповіддю. Чашка кави на день може вирішити багато питань. Є одна дівчина чи жінка, Анастасія Мога, яка щодня переводить на проект 20 гривень. Мабуть, це її вранішня чашка кави. Але завдяки таким, як вона, ми змогли придбати "Макара", який у реінкарнації цього залізного коня буде рятувати наших хлопців у самому пеклі.

Не переставайте допомагати, не здавайтеся. Ми не маємо права здаватися. Допомагайте там, де ви можете. Я дуже прошу кожного, одну чашку кави за день не випийте, а переведіть на збір, який вам подобається.

Переглянути повне інтерв'ю з батьками Остапа, а також іншими українцями та українками, які змінюють країну на краще, можна на каналі:

ЯК ДЕПУТАТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ЗВІТУВАЛИ ПРО СВОЮ РОБОТУ ЗА 2023 РІК

На початку листопада 2023 року під час сесії Одеської обласної ради депутати проголосували за встановлення термінів звітування перед виборцями. Обласна рада своїм рішенням визначила термін звітування про роботу депутатів за 2023 рік перед виборцями протягом січня 2024 року. Експерти всеукраїнської громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" провели моніторинг сайту Одеської обласної ради та проаналізували, як звітували депутати протягом своєї каденції.

На офіційному сайті ради є розділ "Діяльність", де оприлюднюються звіти обранців, починаючи з першого року повноважень.

Варто зазначити, що станом на березень 2024 року склад депутатського корпусу обласної ради зазнав суттєвих змін. За останні два роки є депутати, які достроково склали повноваження, є ті, що їх набували. Однак на офіційному сайті ради інформацію про персональний склад ради з актуальним переліком депутатів надано.

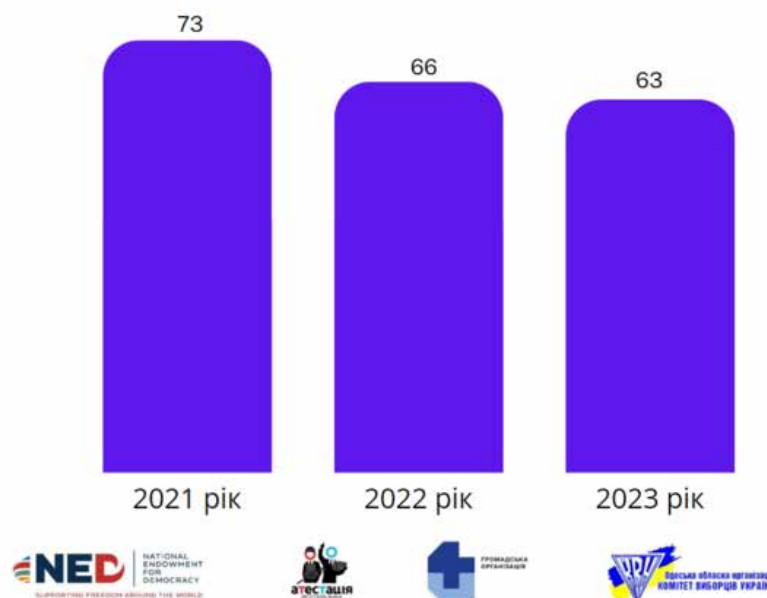
Тож предметом аналізу стали звіти, оприлюднені на сайті ради за наданим переліком депутатів у відповідному розділі.

Отже, статистика звітування депутатами Одеської обласної ради за три роки роботи виглядає наступним чином.

У 2021 році про свою депутатську діяльність прозвітували 73 депутати.

За 2022 рік число оприлюднених звітів зменшилося: документи для оприлюднення на сайті ради надали 66 депутатів.

Звітування депутатами Одеської обласної ради за 2021-2023 роки

У 2023 році звіт про виконану роботу оприлюднили 63 депутати.

Не прозвітували про свою депутатську діяльність за 2023 рік 15 депутатів: Олександр Ахмеров, Юрій Басюк, Муслім Сайд-Ахмедович Бехоев, Юлія Бойко, Владислав Буртин, Олександр Денисенко, Микола Дерев'яноко, Ольга Долгопола, Ольга Єргієва, Марат Корольов, Андрій Красножон, Юрій Крук,

Февзі Мамутов, Яна Фрейман, Вячеслав Ширма.

Яна Фрейман складала повноваження на сесії обласної ради від 1 березня 2024 року, тож мала прозвітувати про 2023 рік роботи.

Жодного звіту про виконану роботу з 2021 по 2023 рік не оприлюднили троє депутатів: Олександр Ахмеров, Марат Корольов та Юрій Крук.

Відповідно до закону, звіт депутата місцевої ради повинен містити відомості:

- Про діяльність депутата у раді та в її органах, до яких його обрано.
- Про роботу депутата у виборчому окрузі.
- Про прийняті радою та її органами рішення.
- Про хід виконання рішень, прийнятих радою та її органами.

- Про особисту участь депутата в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу.

Статтю 16 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" передбачений обов'язок депутата місцевої ради періодично, але не рідше одного разу на рік, звітувати про свою роботу перед виборцями відповідного виборчого округу, об'єднаннями громадян.

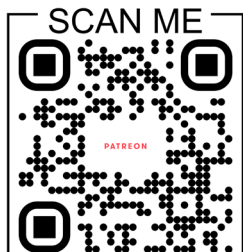

Громадська кампанія "Атестація депутатів місцевих рад" спрямована на сприяння підвищенню рівня відкритості, прозорості та підзвітності виборцям депутатів 15 міських рад обласних центрів України та міста Києва, а також підвищення поінформованості громадян про діяльність місцевих депутатів. Проект "Атестація депутатів місцевих рад" - ініціатива Одеської обласної організації ВГО "Комітет виборців України", яка реалізується за підтримки Національного фонду демократії (NED, США). У 2018 році за підтримки Міжнародного фонду "Відродження" було розроблено вебплатформу про діяльність місцевих депутатів attestation.in.ua. За реалізацію заходів проекту в 15-ти регіонах відповідають представники партнерських громадських організацій.

ПІДТРИМАЙ НА ПАТРЕОНІ

Допоможи нам тримати оборону на інформаційному фронті!

patreon.com/intentpress

ДОЛУЧИТЬСЯ ДО СОЦМЕРЕЖ

Підпишись та розкажи друзям, поділись постом про те, як підтримати незалежну журналістику.

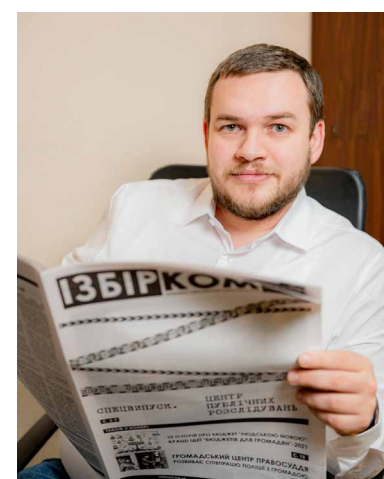
Ми у facebook:
facebook.com/intentUA

Ми у telegram:
t.me/intentpress

Ми в instagram:
instagram.com/intent.press

Ми у twitter:
twitter.com/intent_press

Ми у YouTube:
youtube.com/@intentpress

Газета "ІзбірКом"

Засновник - Одеська обласна організація Всеукраїнської громадської організації "Комітет виборців України"
Свідоцтво №ОД 1413-284-Р

Головний редактор: Болган В.С.

Адреса редакції:

65091, м. Одеса, вул. Садиківська, 25

Телефон: (048) 737-38-98

Електронна пошта: odesakvu@cvu.od.ua
cvu.od.ua, intent.press, cpi.org.ua,
attestation.in.ua, museum.izbirkom.org.ua

Надруковано в СПД Майстер О.А. Наклад - 12 000 прим.